

KRAJSKÁ KNIHOVNA
FRANTIŠKA BARTOŠE
VE ZLÍNĚ
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb v roce 2019

Vyhodnocení plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen VKIS) vychází z aktualizovaného Metodického pokynu Ministerstva kultury České republiky k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřízenými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky vydaného v roce 2019¹. V metodickém pokynu z roku 2019 jsou upraveny hodnoty některých indikátorů a také přibyl nový standard **Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven**.

Hodnoty indikátorů stanovených standardem jsou definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování služeb uživatelům knihoven.

Pro účely vyhodnocení standardu krajská knihovna využila statistická data o činnosti veřejných knihoven Zlínského kraje za rok 2019. Krajská knihovna každoročně sleduje plnění standardů a výsledky prezentuje na poradách a seminářích určených knihovníkům kraje, při jednáních s provozovateli knihoven a na www.kfbz.cz v sekci Knihovnám.

Standard knihovnických služeb vymezují následující kategorie a indikátory.

¹ Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřízenými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky (2019)

Vymezení jednotlivých standardů

Ukazatele jsou uváděny v osmi velikostních kategoriích obcí – viz tabulka:

	Kategorie obcí							
	1	2	3	4	5	6	7	8
	do 500 ob.	do 1000 ob.	do 3000 ob.	do 5000 ob.	do 10000 ob.	do 20000 ob.	do 40000 ob.	nad 40000 ob.
Provozní doba knihovny týdně	4–10 hod.	5–15 hod.	15–23 hod.	23–28 hod.	28–40 hod.	40–45 hod.	45–50 hod.	50 a více hod.
Studijní místa	4–5	6–8	9–10	10–18	20–28	28–70	70–120	120 a více
Přístup k internetu (počet stanic)*	1–2	2	2–3	3–5	5–10	10–15	15–20	20 a více
Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven	4–6	6–20	20–40	40–80	80–150	150– 300	300– 600	600– 1100
Plocha knihovny	60 m ² na 1000 obyvatel							
Elektronický katalog na internetu	Obce nad 500 obyvatel mají on-line katalog.							
Tvorba knihovního fondu	30–45 Kč / 1 obyvatel							
	7 % roční obnovy fondu ve volném výběru ²							
Umístění knihovny v obci	Umístění knihovny v centru sídelního útvaru nebo v blízkosti centra. (docházková vzdálenost max. 15 minut pěší chůze nebo jízdy veřejným dopravním prostředkem hromadné dopravy nebo autem).							
Webová prezentace knihovny	Mají splňovat všechny kategorie.							
Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání	48 hodin odborného vzdělávání na jednoho pracovníka 8 hodin v knihovnách s provozní dobou menší než 15 hodin.							
Měření spokojenosti uživ.	Zjišťuje se každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).							

* Pokud knihovna nabízí připojení pomocí wifi, počet veřejně přístupných stanic je možné snížit.

** Při stanovení základu pro výpočet 7 % obnovy se vychází z toho, že knihovna má mít minimálně 2 knihovní jednotky na obyvatele (tzn. 7 % obnovy KF z počtu knihovních jednotek, který odpovídá dvojnásobnému počtu obyvatel obce).

² Viz Metodický pokyn MK k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky ([Standard pro dobrý fond](#)), který vydala Národní knihovna ČR v roce 2017.

Plnění sledovaných kritérií v roce 2019

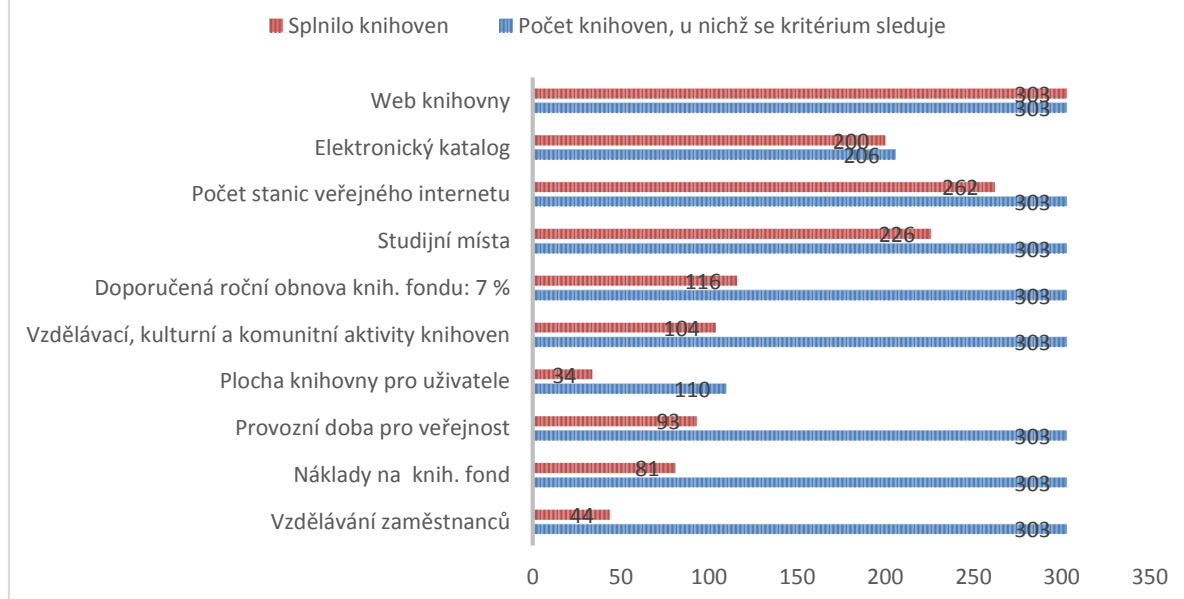
V následujících tabulkách jsou vyhodnoceny všechny výše uvedené standardy kromě umístění knihovny v obci a standardu měření spokojenosti uživatelů, který nebyl v roce 2019 vyhodnocen. Většina knihoven prováděla průzkum spokojenosti v roce 2015 a další průzkumy jsou naplánovány na rok 2020. Standard elektronický katalog je podle metodického pokynu vyhodnocován jen u knihoven v obcích nad 500 obyvatel a plocha knihovny je sledována jen u větších knihoven – v obcích nad 1000 obyvatel.

Počty knihoven Zlínského kraje, které splnily jednotlivé standardy v roce 2019

Kritérium	Doporučeno pro	Počet knihoven, u nichž se kritérium sleduje	Splnilo knihoven	Splnilo %
Provozní doba pro veřejnost	všechny knihovny	303	93	31
Náklady na knihovní fond	všechny knihovny	303	81	27
Doporučená roční obnova knih. fondu: 7 %	všechny knihovny	303	116	38
Studijní místa	všechny knihovny	303	226	75
Počet stanic veřejného internetu	všechny knihovny	303	262	86
Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven	všechny knihovny	303	104	34
Web knihovny	všechny knihovny	303	303	100
Elektronický katalog	knihovny v obcích nad 500 obyvatel	206	200	96
Plocha knihovny pro uživatele	knihovny v obcích nad 1000 obyvatel	110	34	31
Vzdělávání	všechny knihovny	303	44	15

* Plnění standardu " Elektronický katalog " se vyhodnocuje jen v obcích nad 500 obyvatel, v menších obcích je navíc 74 katalogů (on-line katalog má celkem 274 knihoven kraje, tj. 90 % všech knihoven).

POČTY KNIHOVEN KRAJE, KTERÉ SPLNILY STANDARDY V ROCE 2019

Všechny sledované standardy splnilo 11 knihoven kraje, 17 knihoven nespĺnilo pouze jediný standard. Jedna obec nespĺnila ani jeden standard. Pouze jeden standard nespĺnilo 26 obcí ze všech typů obcí. Většinou nebyl naplněn standard vzdělávání zaměstnanců.

Vývoj plnění standardů v letech 2014–2019

Kritéria	Splnilo knihoven				
	2015	2016	2017	2018	2019
Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně	83	82	81	81	93
Nákup knihovního fondu	60	68	73	80	81
% obnovy knihovního fondu*	4	6	19	24	116
Plocha knihovny pro uživatele (jen obce nad 1000 ob.)	31	30	33	35	34
Počet studijních míst pro uživatele	216	213	219	221	226
Počet stanic veřejného internetu	213	215	212	208	262
Web knihovny	303	303	302	302	200
Elektronický katalog (jen obce nad 500 ob.)	196	198	197	198	200
Vzdělávání	50	38	58	46	44
Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity	-	-	-	-	104

* Do roku 2017 byla hodnota indikátoru 10 %, za rok 2017 je vyhodnocen indikátor podle Standardu pro dobrý fond, ve kterém je uvedena hodnota 7 % obnovy knihovního fondu ve volném výběru. Od roku 2019 se stanoví základ pro výpočet z toho, že knihovna má mít minimálně 2 knihovní jednotky na obyvatele (tzn. 7 % obnovy KF z dvojnásobného počtu obyvatel obce).

Standard provozní doby knihovny pro veřejnost nespĺňuje stále mnoho knihoven – 69 %, což jsou především knihovny menších obcí. V roce 2019 došlo ke zlepšení u 12 knihoven, ale to je dáno především snížením minimální hodnoty standardu u nejmenších obcí z 5 hodin na 4 hodiny. Stále však

v obcích do 500 obyvatel plní standard jen 31 % knihoven, průměrně mají tyto knihovny otevřeno 3 hodiny týdně.

Standard nákupu knihovního fondu (dále KF) je téměř srovnatelný s předchozím rokem, minimální částku 30 Kč na jednoho obyvatele dává na nákup knih a dalších dokumentů 27 % knihoven. Pokud jde o plnění 7 % **obnovy KF ve volném výběru**, došlo k výraznému zlepšení především z důvodu jiného výpočtu podle nových standardů. Od roku 2019 se stanoví základ pro výpočet z toho, že knihovna má mít minimálně 2 knihovní jednotky na obyvatele (tzn. 7 % z dvojnásobného počtu obyvatel obce). Tzn. knihovny, které mají mnoho dokumentů ve svém fondu, nemusí nakupovat kolik přírůstků. Procento obnovy plní 38 % knihoven všech kategorií.

Standard **plochy knihovny pro uživatele** se již několik let víceméně nemění a plní ho téměř třetina knihoven v obcích nad 1 000 obyvatel, u kterých se tento standard sleduje.

Došlo k mírnému zvýšení **počtu studijních míst** v knihovnách, standard plní 75 % knihoven.

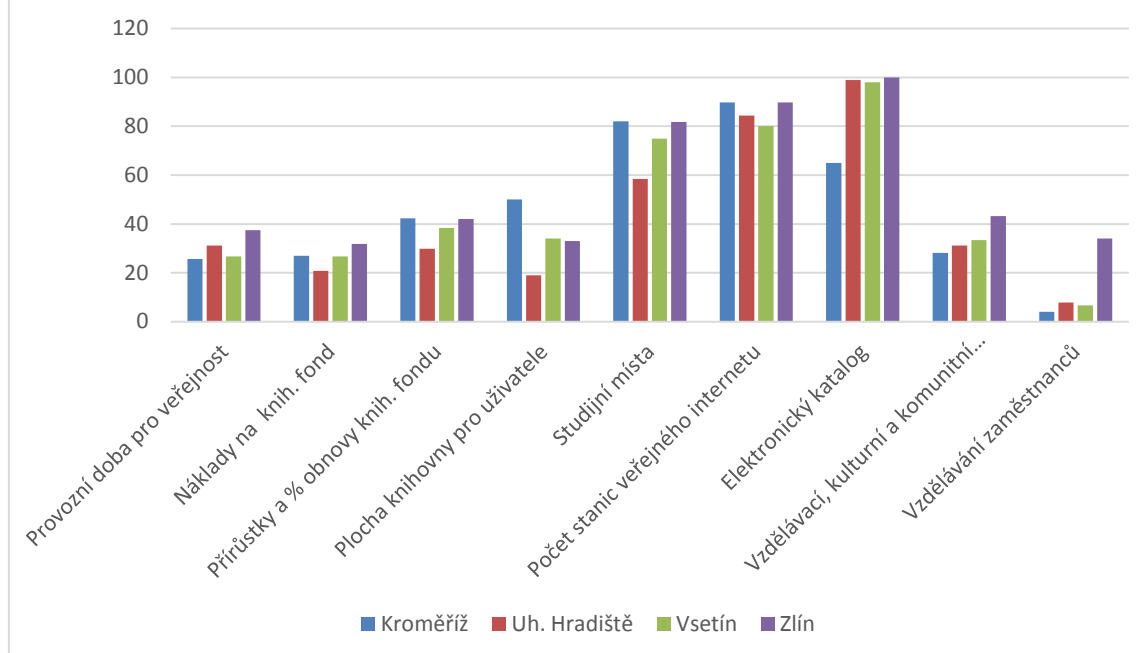
Pokud jde o **on-line katalogy**, zbývá ještě 6 obcí nad 500 obyvatel v kraji, které katalog na internetu nemají.

Standard **počtu stanic veřejného internetu** plní 86 % knihoven, což je dáno zvyšujícím se počtem knihoven, které poskytují svým uživatelům wifi připojení, které je využíváno na vlastních zařízeních. Meziročně přibylo 15 knihoven s wifi připojením.

Bohužel, málo knihoven plní standard vzdělávání. Tento standard nesplňují knihovny profesionální, pro které je mnohdy provozně náročné standard 48 hodin na každého pracovníka naplnit. U nejen u neprofesionálních knihoven je nutno stále knihovníky motivovat k dosažení splnění standardu.

Nově je za rok 2019 vyhodnocen standard **vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven**. Standard plní 34 % všech knihoven. V roce 2019 neuspořádalo žádnou akci 63 knihoven.

Plnění standardů podle jednotlivých okresů v procentech v roce 2019

Zřizovatelé knihoven, které neplní většinu standardů, by měli být o situaci informováni a upozorněni na nezbytnost zlepšení služeb svých knihoven, ačkoliv ne vždy jsou podmínky pro plnění alespoň minimálních hodnot standardů VKIS ve městech a obcích ideální. Metodici krajské knihovny a knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí musí se zřizovateli knihoven pravidelně komunikovat a přispívat ke zkvalitnění služeb veřejných knihoven Zlínského kraje.

Zpracovala Ing. Jana Tomancová, 17. 4. 2019

Příloha: Podrobný přehled plnění jednotlivých standardů podle okresů